Nationaal Coördinator Groningen

Kwartaal rapportage

juli - september 2016

Inhoud

Inhoud—2
Leeswijzer—4

1 Schadeherstel—5
1.1 Afhandeling van reguliere schadegevallen door CVW—5
1.2 Afhandeling complexe gevallen door NCG—7
1.3 Commissie Bijzondere Situaties—8
1.4 Arbiters Aardbevingsschade—8
1.5 Opgekochte woningen NAM—8

2 Gebiedsgericht werken en versterken—10
2.1 Inspectieproces—10
2.2 Versterkingspunten—10
2.3 Inspectie en sterkteberekening—12

3 Instrumentarium—14
3.1 Pilot koopinstrument—14
3.2 Instrument ten behoeve van nieuwbouw—14
3.3 Instrumentarium achterstallig onderhoud—14
3.4 Nieuwe regeling voor waardevermeerdering—15

4 Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep—16
4.1 Woonbedrijf—16
4.2 Onderzoeken—16
4.3 Waardevermeerderingsregeling—16
4.4 Procesbeschrijving complexe schades—17
4.5 Herziening schadeprotocol—17
4.6 Onderzoeksvoorstel inrichting toezicht CVW—17
4.7 Onderzoek oorzaken schade aan de randen van het aardbevingsgebied—17
4.8 Actualisatie MJP—17

5 Kansrijk—18
5.1 Onderwijs—18
5.2 Zorg—18
5.3 Infrastructuur—18
5.4 Industrie—18
5.5 Agrarische sector—19
5.6 Energietransitie—19
5.7 Economie—19
5.8 Leefbaarheid—20
5.9 Cultureel erfgoed—21
5.10 Wonen—21

6 Onderzoeken—22
6.1 Kennisplatforms—22
6.2 Critical review—22
6.3 Validatieonderzoek schadecontour—22
6.4 Onderzoek hoge frequentie schade aan de randen van het bevingsgebied—22
6.5 Gronings perspectief—23
6.6 Meetinstrumentarium—23

7 Organisatie—24

8 Financiën—25
8.1 Meerjarenprogramma (MJP)—25
8.2 Uitgaven lopend jaar—26
8.3 Bestuursakkoord en aanvullende afspraken—28

Leeswijzer

Voor u ligt de kwartaalrapportage van het derde kwartaal van 2016 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Deze kwartaalrapportage geeft u zowel een kwantitatief als een kwalitatief overzicht van voortgang van de activiteiten van de NCG.

De rapportage bestaat uit acht onderdelen. Het eerste deel gaat in over schadeherstel. Met behulp van cijfers over onder andere schademeldingen, aanvragen voor contra-expertise en onveilige situaties wordt de voortgang van het schadeherstel inzichtelijk gemaakt. Het tweede onderdeel behandelt de versterking en de gebiedsgerichte aanpak. Hier wordt ingegaan op de voortgang van inspecties in de vijf prioritaire gebieden van de NCG. In onderdeel drie wordt vervolgens stilgestaan bij de stand van zaken rondom het instrumentarium van de NCG. Met behulp van cijfers worden de verschillende regelingen en instrumenten weergegeven. Onderdeel vier beschrijft wat er het afgelopen kwartaal in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep aan de orde is gekomen. Het vijfde deel, Kansrijk, geeft de thematische aanpak op de verschillende beleidsterreinen van de NCG weer. Lopende onderzoeken over kennisontwikkeling omtrent aardbevingen en de ontwikkeling van een kansrijk Groningen komen in onderdeel 6 aan de orde. In onderdeel 7 wordt een overzicht geboden van de opbouw van de organisatie van de NCG en de personele bezetting. De rapportage sluit af met onderdeel acht waarin de financiën van de NCG en de inzet van middelen van het bestuursakkoord worden toegelicht.

1 Schadeherstel

In deze paragraaf wordt het verloop van de schadeafhandeling geschetst. Dit gebeurt aan de hand van gegevens over de schadeafhandeling door Centrum Veilig Wonen (CVW), gegevens over de behandeling van complexe schadegevallen door de NCG, behandeling van schadezaken door de Arbiter Aardbevingsschade en de Commissie Bijzondere Situaties. Ook wordt specifiek ingegaan op het aantal opgekochte huizen in het gebied.

1.1 Afhandeling van reguliere schadegevallen door CVW

De gegevens over de schadeafhandeling van reguliere schadegevallen zijn in onderstaande tabellen terug te vinden. Hierbij zijn niet alleen de gegevens over het afgelopen kwartaal opgenomen, maar zijn ook ter referentie de gegevens over de schadeafhandeling vanaf 13 augustus 2012 (start van overzicht over de schadeafhandeling door NAM en CVW) tot en met het eind van het derde kwartaal van 2016 inzichtelijk gemaakt. CVW werkt met een continue werkvoorraad waarvan deze rapportages een momentopname zijn. Dit verklaart bijvoorbeeld dat er meer bezoeken van schade-experts zijn ingepland, dan er schademeldingen zijn binnengekomen. De actuele werkvoorraad is te berekenen door het cumulatieve aantal van de stap waar het om gaat, te verminderen met de volgende stap in het proces. Bijvoorbeeld: Werkvoorraad aantal nog in te plannen bezoeken schade experts = Cumulatief aantal schademeldingen – Cumulatief aantal ingeplande bezoeken schade expert.

Tabel 1: Schadeafhandeling door CVW

CVW schadeafhandeling	Per kwartaal	Cumulatief[1]
	4-7 t/m 2-10	Vanaf start schade afhandeling (NAM + CVW)
Aantal schademeldingen	2.122	74.797
Aantal ingeplande bezoeken schade-expert	3.045	71.951
Aantal bezoeken schade-expert	2.531	71.411
Aantal expertiserapporten (aanbod schadeherstel)	1.842	70.639
Waarvan rapporten met alleen C-schade	1.057	X[2]
Waarvan rapporten met A/B-schade	785	X
Aantal akkoord met compensatie	3.379	61.531

Contra	4-7 t/m 2-10	Sinds 5-1-2015
Aantal aanvragen contra-expert	732	7.468
Aantal aktes van benoeming	829	7.396

[1] – Vanwege continue verbeteringen in de client-managementsystemen bij CVW, zijn de cumulatieve gegevens in de laatste kolom van deze tabel aan verandering onderhevig. Zo zijn in het eerste kwartaal van 2016 NAM-dossiers ingevoerd in dit systeem en zijn in het derde kwartaal de woningcorporatiedossiers toegevoegd.

[2] Er is door NAM niet vanaf dit moment bijgehouden of de in de rapporten A, B of C schade is geconstateerd. Hiervoor staat A-schade voor aardbevingsgerelateerde schade, B-schade voor een combinatie van aardbevingsgerelateerde schade en niet-aardbevingsgerelateerde schade en C-schade voor niet-aardbevingsgerelateerde schade. Daarom kunnen deze gegevens niet inzichtelijk worden gemaakt over deze gehele looptijd.

Aantal contra-rapportages ontvangen door CVW	1.308	6.045
Aantal getekende akkoorden	1.355	3.231
Aantal getekende dis-akkoorden	366	682
Aantal 3e deskundige (uitfaseringscategorie)	341	636
Schadeherstel	**4-7 t/m 2-10**	**Sinds 5-1-2015**
Aantal meldingen waarbij gekozen wordt voor herstel	624	7.390
Waarvan herstel door aannemer CVW	397	4.475
Waarvan herstel door eigen gekozen aannemer	227	2.915
Aantal meldingen waar gekozen wordt voor uitbetaling	1.518	15.963

Tabel 2: Acuut onveilige schademeldingen

Acuut onveilige situatiemeldingen	**4-7 t/m 2-10**	**2016[3]**
Acuut onveilige situaties gemeld via de rode knop	68	297
Waarvan geconstateerd als acuut	17	78
Waarvan beoordeeld als niet acuut	51	219
Waarvan een noodmaatregel gesteld is	13	65
Waarvan contact met de gemeente is gezocht	4	13

Op basis van bovenstaande gegevens kan aangegeven worden dat het aantal aanvragen voor een contra-expertise (second opinion) naar verhouding groot is. CVW geeft aan dat dit onder andere samenhangt met het feit dat in de afgelopen kwartalen meer schaderapporten zijn gepubliceerd waarin alleen c-schade (niet aardbevingsgerelateerde schade) is geconstateerd en werkt ook door in het klanttevredenheidscijfer. Daarnaast geeft CVW aan dat het voor bewoners in alle gevallen mogelijk is een second opinion aan te vragen, maar dit zal verhoudingsgewijs vaker voorkomen als er geen schade als gevolg van aardbevingen is geconstateerd in het schaderapport. Uit bovenstaande gegevens blijkt dat gemiddeld 70% van de bewoners kiest voor uitbetaling van het schadebedrag. Dit percentage laat hiermee geen veranderingen zien vergeleken met eerdere rapportages. De NCG volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en laat momenteel onderzoek uitvoeren onder schademelders naar de reden en oorzaken. en betrekt deze onderwerpen in de volgende herziening van het schadeprotocol.

1.1.1 *Acuut Onveilige Situaties*

Bewoners kunnen zich bij CVW melden als zij zich acuut onveilig voelen in hun woning. Deze 'rode knopmeldingen' leiden in alle gevallen tot een direct huisbezoek van een expert van CVW. In vergelijking met de rest van 2016, zijn er in het derde kwartaal naar verhouding minder van dit type meldingen gedaan bij CVW. In heel 2016 blijkt, net als in het derde kwartaal van 2016, dat in een kwart van de gevallen er daadwerkelijk sprake is van een acuut onveilige situatie. In het derde kwartaal is in 13 gevallen de woning direct verstevigd voor CVW. In 4 gevallen is de melding aan de gemeente overgedragen.

[3] In de rapportage over kwartaal 2 zijn door foutieve verwerking een aantal verkeerde cijfers opgenomen. Deze zijn in de huidige tabel gecorrigeerd.

Tabel 3: CVW overige cijfers

CVW Overige cijfers	4-7 t/m 2-10	2016
Klanttevredenheidsscore	5,9	7
Gemiddeld schadebedrag incl. C-schade rapporten	€ 656,63	X
Gemiddeld schadebedrag excl. C-schade rapporten	€ 1.488,24	x

1.2 Afhandeling complexe gevallen door NCG

Vanaf 1 januari 2016 behandelt de NCG complexe schadegevallen. De casemanagers van de NCG bemiddelen tussen de betrokken partijen. Voor de behandeling van complexe gevallen heeft de NCG een procesbeschrijving opgesteld. De beschrijving is ter advisering aan de stuurgroepen voorgelegd en deze hebben een positief advies afgegeven.

De overdracht van complexe schadegevallen, die nog in behandeling waren bij NAM en CVW, is in het derde kwartaal van start gegaan. In september hebben 10 bewoners ingestemd met de bemiddeling door de NCG. De NCG heeft inmiddels een casemanager toegewezen aan elk dossier en de bewoners hierover geïnformeerd.

De werving van nieuwe casemanagers is nagenoeg afgerond in het derde kwartaal. Dit betekent dat de expertise binnen het team is uitgebreid en er in de loop van het vierde kwartaal in de volle breedte kan worden geopereerd.

In de periode van juli tot en met september 2016 zijn er bij de NCG 47 complexe schadegevallen gemeld. Van deze 47 gevallen zijn er 14 afgehandeld. Aan het eind van het derde kwartaal staan er nog 33 zaken open. De 10 dossiers die nog niet in behandeling zijn, zijn de overgenomen dossiers van NAM. Hier wordt in het vierde kwartaal een start mee gemaakt.

Tabel 4: Complexe schades[4]

Complexe schades[5]	Aantal aanmeldingen	Aantal afgehandelde zaken	Aantal openstaande zaken	Nog niet behandeld
Juli	22	10	12	0
Augustus	3	2	1	0
September	22	2	20	10
Totaal	**47**	**14**	**33**	**10**

[4] Een aanmelding is een zaak die is aangemeld bij het team Complexe Schades van de NCG. Een zaak is afgehandeld wanneer de zaak gesloten is. Een openstaande zaak is in behandeling. Een zaak is nog niet behandeld wanneer hij al wel binnen is gekomen, maar nog niet in behandeling is genomen. Dit is dus een onderdeel van het aantal openstaande zaken.

[3] – De in deze tabel weergegeven aantallen zijn inclusief de overgedragen NAM dossiers, waar dit in de eerste kwartaalrapportage over 2016 nog niet het geval was. Hierdoor zijn de gegevens uit beide rapportages niet zomaar optelbaar tot halfjaar totalen.

1.3 Commissie Bijzondere Situaties

In het derde kwartaal heeft de Commissie Bijzondere Situaties 20 nieuwe aanmeldingen gekregen en 7 meldingen afgehandeld. Ook heeft de commissie NAM geadviseerd vijf huizen op te kopen. In onderstaande tabel zijn alle dossiers van de Commissie Bijzondere Situaties weergegeven.

Tabel 5: Commissie Bijzondere Situaties

Aantal aanmeldingen: (1-1-2016 t/m 30-09-2016)	42	**Afgehandelde aanmeldingen:**	15
		Nog openstaand:	27
Woningen in het derde kwartaal opgekocht door de NAM op advies van de Commissie		5	
Totaal opkoop 2016		9	

1.4 Arbiters Aardbevingsschade

In het derde kwartaal van 2016 hebben de Arbiters Aardbevingsschade hun werkzaamheden verder gestroomlijnd en uitgewerkt. De arbiter beoordeelt de zaak ter plaatse door middel van een schouw en een zitting en doet een uitspraak waar CVW en NAM zich in beginsel aan verbinden. Deze werkwijze heeft inmiddels geleid tot de afronding van 28 zaken. Hierbij is in 16 zaken sprake van een schikking en is er in 12 zaken een uitspraak gedaan. In een verdere 11 zaken hebben schouw en zitting plaatsgevonden en wordt een uitspraak voorbereid.

Tabel 6: Zaken Arbiter

Aantal binnengekomen zaken	**138**
Verzonden ontvangstbevestiging (en ontvankelijk)	58
In behandeling	58
Schouw/zitting gepland	44
Schouw/zitting plaatsgevonden	39
Afgerond	28

1.5 Opgekochte woningen NAM[6]

NAM gaat in specifieke situaties over tot aankoop van een woning of gebouw. Er zijn verschillende redenen die hieraan ten grondslag kunnen liggen. Zo kan NAM overgaan tot aankoop van een woning als er sprake is van meer dan alleen schade door aardbevingen (complexe schade). Ook worden er woningen aangekocht op advies van de Commissie Bijzondere Situaties. In deze gevallen is er sprake van een opeenstapeling van problemen, bijvoorbeeld op medisch, financieel en sociaal gebied. Adviezen van de Commissie Bijzondere Situaties worden door NAM opgevolgd. Daarnaast heeft NAM acht woningen gekocht om versterkingstechnieken te testen (testwoningen). Woningen in goede staat en na sloop resterende kavels zullen in de regel weer worden verkocht tegen marktconforme waarde. Waar nodig gebeurt dit in afstemming met de betreffende gemeente en eventuele andere belanghebbenden.
De tabel op de volgende pagina geeft het aantal tot nu toe opgekochte woningen door NAM weer.

[6] Bron: http://www.namplatform.nl geraadpleegd op 03-10-2016

Tabel 7: Opgekochte woningen NAM

Reden aankoop	**Aantal**
Testwoningen	8
Bijzondere situatie	23
Schade	30
Aantal opgekochte woningen totaal	61
Waarvan gesloopt	12
Waarvan verkocht	1

2 Gebiedsgericht werken en versterken

Voor de vijf ingerichte versterkingspunten stond het derde kwartaal in het teken van de begeleiding van de bewoners bij de uitvoering van de inspecties van hun woningen. Daarnaast heeft de NCG werkafspraken en planningen nader intern en met CVW afgestemd. In dit hoofdstuk volgt een toelichting op de voortgang van de inspecties in de prioritaire gebieden in ronde 1 (Appingedam (Opwierde Zuid), Loppersum, 't Zandt, Ten Post en Overschild). Verder wordt toegelicht welke voorbereidingen in het derde kwartaal zijn getroffen voor het vervolg van het inspectie- en versterkingsprogramma in deze gebieden en de opstart van inspecties en versterking in nieuwe prioritaire gebieden in ronde 2 (Appingedam (Opwierde Noord), Middelstum, Stedum, deel van gemeente Ten Boer, deel van gemeente Delfzijl, deel van gemeente Eemsmond en deel van gemeente Slochteren).

2.1 Inspectieproces

Op basis van inspecties wordt berekend welke woningen dienen te worden versterkt om ze aardbevingsbestendig te maken. Onder regie van de NCG worden inspecties uitgevoerd door het CVW. Er zijn twee soorten inspecties; een uitgebreide inspectie en een validatie-inspectie.

Uitgebreide inspectie
Per type woning wordt bij een aantal van de huizen een uitgebreid onderzoek aan de buiten- en binnenkant verricht. Dit neemt ongeveer twee dagen in beslag. De uitkomsten van dit onderzoek zijn bruikbaar voor de inspectie van woningen van hetzelfde type. Soms is het nodig om gaten in wanden, muren of plafonds te maken. Of dient in de tuin te worden gegraven om de fundering te beoordelen. Na de inspectie wordt alles weer in originele staat teruggebracht. Als tijdens de inspectie schade wordt veroorzaakt, dan wordt deze altijd hersteld of vergoed. De overlast wordt zo veel mogelijk beperkt.

Validatie-inspectie
Voor de overige woningen geldt dat zij wel geïnspecteerd worden, maar minder uitgebreid. Dit zijn validatie-inspecties, oftewel eenvoudige inspecties. De uitvoering van een validatie-inspectie duurt enkele uren en geeft minder overlast. In de validatie-inspectie worden gegevens uit de uitgebreide inspecties van hetzelfde type woning gehanteerd en wordt gekeken of er afwijkingen zijn. Het is hierbij niet nodig gaten in muren of plafonds te maken.

2.2 Versterkingspunten

2.2.1 Overschild

In Overschild zijn de eerste inspecties uitgevoerd. In deze fase zijn de meest kwetsbare woningen, rijwoningen, twee-onder-een-kapwoningen en een vrijstaande woning geïnspecteerd en gevalideerd. Er is een positieve houding bij bewoners en huiseigenaren. In vrijwel alle gevallen wordt na goed overleg ingestemd met de noodzakelijke inspectiewerkzaamheden. In de volgende fase worden meerdere vrijstaande woningen (waaronder een Rijksmonument) en molen 'De Windlust' (ook een Rijksmonument) geïnspecteerd. Op 28 september heeft een informatiebijeenkomst voor de bewoners van deze woningen plaatsgevonden. Daarnaast wordt gewerkt aan het opzetten en uitvoeren van een pilot voor de agrarische sector om een drietal agrarische bedrijven te gaan inspecteren en de

sterkte daarvan te berekenen. In de pilot wordt schadeherstel dan wel nieuwbouw van het bedrijfsdeel, gekoppeld aan versterking van het woongedeelte.
Verder is een groep bewoners in Overschild bezig om de dorpsvisie van 2011 te actualiseren. De NCG faciliteert hierin.

2.2.2 Loppersum

In juli is gestart met de eerste inspecties in Loppersum. Het betreffen vooral inspecties van rijwoningen en twee-onder-een-kap-woningen, waaronder zowel koopwoningen als huurwoningen. Om de twee weken wordt de uitvoering en planning besproken met de gemeente, CVW en de woningcorporatie Wierden en Borgen. Daar komen ook deelprojecten aan de orde die al langere tijd in Loppersum lopen. In augustus is samen met gemeente Loppersum een kenniscarrousel georganiseerd met medewerkers van de gemeente en de NCG om met elkaar integrale kaarten te maken van Loppersum en 't Zandt. Dit is bedoeld om de verschillende opgaves in beeld te krijgen en als opstap te gebruiken voor het nog te ontwikkelen gebiedsversterkingsplan.
Verder hebben bewonersbegeleiders de eerste contacten gelegd met de beheerders/eigenaren van dorpsaccommodaties. In het kader van het leefbaarheidsprogramma Elk dorp een duurzaam dak worden deze gebouwen geïnspecteerd en wordt de sterkte van de gebouwen berekend.
Eind september zijn de voorlopige versterkingsvoorstellen bekend geworden van 18 woningen in de pilots Fivelstraat en Delfstraat/Zeedijken. De versterkingsvoorstellen zijn aan de inwoners gepresenteerd. Verder is het versterkingspunt bezocht door leden van de Tweede Kamer.

2.2.3 't Zandt

De informatieavonden en bezoeken aan bewoners voor de eerste fase in 't Zandt hebben er in het derde kwartaal voor gezorgd dat het inspectieprogramma op stoom raakt. Zowel voor de uitgebreide inspecties als voor de validatie-inspecties. De planning en afstemming met het CVW, die op haar beurt de expertbureaus en aannemers aanstuurt, verloopt hierbij over het algemeen prima. De 'bewoner centraal' betekent dat ook bij het inspectieproces alle betrokken partijen zich maximaal inzetten voor het ontzorgen van bewoners. Dit leidt tot korte doorlooptijden van uitgebreide inspecties en tevreden bewoners. Met regelmaat worden inspecties en herstelwerkzaamheden binnen een dag afgerond. Ook het inspectieproces van woningen van Woongroep Marenland verloopt met zorg en respect voor de bewoners.
Het versterkingspunt heeft aan de volgende fase een achttal vrijstaande woningen kunnen toevoegen. Deze toevoeging maakt een totaal van 134 woningen in 't Zandt voor de start van de versterking. Het betreft 70 twee-onder-een-kapwoningen, 46 rijtjeswoningen en 18 vrijstaande woningen.
Daarnaast komt de NCG in regie op de versterkingsopgaven van de dorpsaccommodaties in het gebied, gekoppeld aan het leefbaarheidsprogramma Elk dorp een duurzaam dak. Voor versterkingspunt 't Zandt betekent dit dat 6 omliggende dorpsaccommodaties worden begeleid in een eventuele versterkingsopgave.
Om voor 't Zandt de koppelkansen maximaal te kunnen benutten, zijn in het derde kwartaal wederom goede gesprekken opgestart met diverse partijen, onder leiding van de gemeente Loppersum. Het betreft bijvoorbeeld de koppelkans rond het behoud en herbestemming van het gebouwencluster (vier Rijksmonumenten) in het centrum van het dorp.

2.2.4 *Ten Post*

In het derde kwartaal hebben in Ten Post de eerste inspecties plaatsgevonden. Het betreft vooral inspecties van rijwoningen en twee-onder-een-kapwoningen en een vrijstaande woning. Tijdens het operationeel overleg, dat om de twee weken plaatsvindt, wordt de uitvoering en planning besproken met de gemeente en CVW. Verder zijn in Ten Post de eerste contacten gelegd met dorpsaccommodaties in het kader van inspecties en een eventuele versterkingsopgave.

2.2.5 *Appingedam*

Bij het versterkingspunt in Appingedam stond het derde kwartaal in het teken van het afronden van de uitgebreide inspecties en het opstarten van de validatie-inspecties. In korte tijd dienen bijna 330 woningen gevalideerd te worden. Om dit te realiseren zijn de inspecteurs van CVW de deuren langs gegaan en hebben ter plaatse een inspectie uitgevoerd. Dit gebeurde alleen met instemming van de bewoner. Het voordeel is dat bewoners minimaal worden gehinderd in hun dagelijkse bezigheden. Verder zijn in het derde kwartaal nieuwe medewerkers geworven voor het versterkingspunt in Appingedam. De nieuwe collega's zullen zich gaan bezighouden met de inspectie en versterking van gestapelde woningbouw (gebouwen tot 18 meter hoogte) in Opwierde en Delfzijl. Dit is een uitbreiding op de bestaande versterkingsopgave van Opwierde Zuid.

2.3 Inspectie en sterkteberekening

In het derde kwartaal zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om in het vierde kwartaal te starten met een inspectieprogramma voor woningen met een verhoogd risicoprofiel. Op basis van de Hazard en Risk Assessment is de statistische verwachting dat, naast de rijwoningen, de lage categorie van meerlaagse bouw (tot 18 meter hoogte) een verhoogd risico hebben. Voor een aantal representatieve typologieën betekent dit dat een inspectie- en versterkingsprogramma wordt opgestart. Dit programma wordt gekoppeld aan de gebiedsgerichte aanpak van de NCG en houdt rekening met de nieuwste inzichten voor de maximaal te verwachten grondversnellingen.
Daarnaast zijn voorbereidende werkzaamheden gaande om te kunnen starten met een inspectie- en versterkingsprogramma voor woningen in de tweede ronde van het prioritair aangewezen gebied. Verder is gestart met de inspecties van dorpsaccommodaties ten behoeve van het Leefbaarheidsprogramma Elk dorp een duurzaam dak. Ook aan de verdere invulling van een inspectie- en versterkingsprogramma voor zorginstellingen wordt hard gewerkt.

In de tabellen op de volgende pagina staan de cijfers van de inspecties van de gebiedsgerichte aanpak en de cijfers rondom bouwkundig versterken.

Tabel 8: Inspectie gebiedsgerichte aanpak[7]

	Voortgang gebiedsgerichte aanpak Q3		Voortgang totaal 2016		Voortgang cumulatief[8][9]	
Periode 04-07-2016 t/m 02-10-2016	Uitgebreide inspectie	Validatie inspectie	Uitgebreide inspectie	Validatie inspectie	Uitgebreide inspectie	Validatie inspectie
Appingedam	50	115	56	115	140	115
Loppersum	32	35	115	44	189	44
Ten Post	16	13	17	15	17	15
Overschild	0	9	8	9	8	9
't Zandt	21	24	29	26	29	26
Totaal	**119**	**196**	**225**	**209**	**383**	**209**

Tabel 9: Bouwkundig versterken[10]

Voortgang	04-7 t/m 02-10	Totaal 2016	Cumulatief
Veilig Stellen - Gebouw[11]	14	38	328
Veilig Stellen - HRBE[12]	365	710	1.543
Bouwkundig Versterken (niet op Norm)[13]	0	28	316
Bouwkundig Versterken (op Norm)[14]	20	148	190
Totaal	**399**	**924**	**2.377**

[7] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 oktober 2016 om 12.55 uur.
[8] Cumulatief omvat ook de aantallen van voor de opening van de versterkingspunten.
[9] In de rapportage over kwartaal 2 zijn door een administratieve fout een aantal verkeerde cijfers opgenomen. Deze zijn in de huidige tabel gecorrigeerd.
[10] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 oktober 2016 om 12.55 uur.
[11] Veiligstellen houdt in dat de onveilige situatie is opgelost
[12] HRBE's : Hoog Risico Bouw Elementen
[13] Niet op norm betekent dat de versterking niet conform de NPR heeft plaatsgevonden; deze was destijds nog niet beschikbaar.
[14] Op norm houdt in dat de versterking is uitgevoerd volgens de Nederlandse PraktijkRichtlijn (NPR)

3 Instrumentarium

In dit onderdeel wordt stilgestaan bij het instrumentarium van de NCG. Het beschrijft de stand van zaken rondom de verschillende regelingen en instrumenten.

3.1 Pilot koopinstrument

In juni heeft de selectie plaatsgevonden voor de pilot Koopinstrument. In totaal zijn 55 woningen geselecteerd. Het verantwoordingsrapport hierover is gelijktijdig naar de bestuurlijke en maatschappelijke stuurgroep gestuurd.
Van de 55 geselecteerde woningen vindt op dit moment de taxatie plaats door de Stichting Proef Koopinstrument (SPKI). Op basis van de taxaties worden de voorlopige koopovereenkomsten gesloten. Na het sluiten van de voorlopige koopovereenkomst heeft de eigenaar van de geselecteerde woning 6 maanden de tijd om de woning zelfstandig te verkopen. Wanneer dit niet lukt wordt de woning opgekocht. Het doel is dat de woningen in maart 2017 daadwerkelijk worden gekocht door een nog op te richten stichting van de Rijksoverheid. Over de evaluatie van het koopinstrument zijn gesprekken gevoerd met het CBS en professor Boelhouwer van OTB van de TU Delft.

Het oprichten van een aparte stichting vanuit de Rijksoverheid is in lijn met het MJP. In het MJP is aangegeven dat de NCG de regie neemt om een regionaal woonbedrijf te ontwikkelen. Binnen dit bedrijf worden alle vastgoedgerelateerde activiteiten, zoals het ontwikkelen van wisselwoningen en het opkopen, beheren, verhuren en/of slopen van panden, ondergebracht. Er zijn diverse gesprekken gevoerd om te zorgen dat het woonbedrijf zo snel mogelijk kan worden opgestart.

3.2 Instrument ten behoeve van nieuwbouw

Sinds de start van de nieuwbouwregeling hebben 1721 eenheden[15], verdeeld over 100 projecten, een toekenning gehad voor in totaal 28 miljoen euro (peildatum 4 oktober 2016).

Conform het MJP voert de NCG overleg over de herijking van de nieuwbouwregeling. Daarbij komt de transparantie, het beoordelingsproces, het toepassingsgebied en de eenduidigheid van de regeling aan de orde. Inzet is om de herijking voor het einde van het jaar af te ronden.

Verder is de NCG betrokken bij gesprekken over knelpunten met betrekking tot specifieke nieuwbouwprojecten. Per nieuwbouwproject wordt hier in redelijkheid naar een oplossing gezocht.

3.3 Instrumentarium achterstallig onderhoud

Om de operationalisering van het instrument voor achterstallig onderhoud vorm te geven, is in augustus 2016 bepaald dat middels een aanbesteding een fondsbeheerder kan worden gecontracteerd. De werkzaamheden hiervoor zijn in september 2016 gestart.

[15] Een wooneenheid is bijvoorbeeld een appartement. Een project (bijvoorbeeld gebouw) kan dus meerdere eenheden (bijvoorbeeld appartementen) hebben. Voor de andere sectoren (agrarische sector, handel en horeca, onderwijs- gezondheids- en welzijnszorg, dienstverlening en overig) is dat niet eenduidig te definiëren.
Een project betreft een nieuwbouwproject in de sectoren woningbouw, agrarische sector, handel en horeca, onderwijs, gezondheids- en welzijnszorg en dienstverlening. Daarnaast is er nog een categorie 'overige bouwprojecten'.

3.4 Nieuwe regeling voor waardevermeerdering

Het overleg tussen de NCG en de regio over de invulling van de nieuwe regeling voor waardevermeerdering heeft inmiddels plaatsgevonden. Op basis hiervan brengt de NCG begin oktober advies uit aan de minister van EZ. De Kamer wordt hierover in het najaar geïnformeerd.
Daarnaast wordt gewerkt aan een regeling voor verduurzaming bij te versterken woningen. Met dit instrument kan uitvoering worden gegeven aan de energietransitie in de woningvoorraad. De NCG heeft de uitgangspunten voor de nieuwe regeling en verschillende scenario's voor de energietransitie in de woningvoorraad aan de stuurgroepen gepresenteerd. Uitwerking van de regeling vindt dit najaar plaats.

4 Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep

Sinds januari 2016 adviseren de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep de Nationaal Coördinator Groningen over (de uitvoering van) het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (MJP). In het derde kwartaal zijn de stuurgroepen twee keer bijeengekomen. Bij iedere stuurgroepvergadering geeft de NCG een toelichting op de uitvoering van werkzaamheden, de voortgang van onderzoeken en de totstandkoming van regelingen. Daarnaast zijn onder andere de volgende onderwerpen in het derde kwartaal besproken:

- herziening schadeprotocol;
- schadeprotocol buitengebied;
- actualisatie van het MJP;
- de tweede kwartaalrapportage;
- procesbeschrijving complexe schades;
- de waardevermeerdingsregeling;
- het onderzoek aan de randen van het aardbevingsgebied;
- de proef voor schadeafhandeling aan de randen van het aardbevingsgebied;
- een kennismaking met het versterkingspunt Overschild;
- compliance VTH;
- het onderzoeksvoorstel voor de inrichting van toezicht op CVW.

Hieronder volgt een korte toelichting op een aantal van de besproken onderwerpen.

4.1 Woonbedrijf

In de maatschappelijke stuurgroep is gesproken over het woonbedrijf. Een woonbedrijf is noodzakelijk voor de pilot Koopinstrument en voor woningen in beheer van NAM en gebiedsontwikkeling die gemeentegrenzen overschrijdt (wisselwoningen). Voorzien is dat het woonbedrijf in de loop van 2017 operationeel is.

4.2 Onderzoeken

De maatschappelijke stuurgroep heeft vragen gesteld over de onderzoeksagenda. Gevraagd is onder andere hoe de onderzoeksagenda zich verhoudt tot een onafhankelijk kenniscentrum. Conform het MJP wordt de kennisagenda van de NCG voorgelegd aan de stuurgroepen voor advies. De onafhankelijke positie van de onderzoeksagenda maakt daar onderdeel van uit.

4.3 Waardevermeerderingsregeling

De NCG heeft beide stuurgroepen gevraagd om opvattingen omtrent de waardevermeerdering te delen. Op basis daarvan kan een regeling worden gemaakt. De maatschappelijke stuurgroep heeft aandacht gevraagd voor de uitgangspunten die de Commissie Meijer destijds heeft benoemd. Verder adviseerde de maatschappelijke stuurgroep een nieuwe waardevermeerderingsregeling te koppelen aan de reeds gesloten waardeverminderingsregeling als bredere compensatie voor het geleden nadeel. De Groninger Bodembeweging en het Gasberaad hebben hierover vanuit de maatschappelijke stuurgroep schriftelijk advies uitgebracht aan de NCG. Deze adviezen zijn ingebracht in de bestuurlijke stuurgroep. De bestuurlijke stuurgroep adviseerde vervolgens aan de NCG dat de bestaande schades volgens de oude regeling afgehandeld dienen te worden. Op basis van deze adviezen heeft de NCG de minister geadviseerd over de nog vast te stellen regeling, die met terugwerkende kracht in werking kan treden.

4.4 Procesbeschrijving complexe schades

In de stuurgroepen is gesproken over het proces van afhandeling van complexe schades. Beide stuurgroepen hebben positief geadviseerd over de procesbeschrijving en hebben de NCG onder andere meegegeven helder te zijn in de communicatie met de bewoners over de precieze (bemiddelende) rol die de NCG in dit proces heeft.

4.5 Herziening schadeprotocol

In beide stuurgroepen is uitvoerig gesproken over de herziening van het schadeprotocol (1e fase). De maatschappelijke stuurgroep heeft zich uiteindelijk op het standpunt gesteld dat het proces van schadeafhandeling dusdanig fundamenteel anders georganiseerd dient te worden, dat verder praten over dit onderwerp voorlopig geen zin heeft. Eerst dient de rol van NAM bij afhandeling van schade gewijzigd te worden. De bepaling van de schade dient door een onafhankelijk instituut plaats te vinden en het schadeprotocol met het handboek aardbevingsschade moet onafhankelijk vastgesteld worden. De bestuurlijke stuurgroep ondersteunt de opvatting van de maatschappelijke stuurgroep dat de rol van NAM volgens deze lijnen moet veranderen. Wel pleit de bestuurlijke stuurgroep, hierop vooruitlopend, alvast verbeteringen ('laaghangend fruit') in het schadeprotocol door te voeren. De maatschappelijke stuurgroep heeft de NCG laten weten die afweging aan de NCG te laten.

4.6 Onderzoeksvoorstel inrichting toezicht CVW

Ten aanzien van het onderzoeksvoorstel naar de inrichting van het toezicht op CVW heeft de maatschappelijke stuurgroep geadviseerd het gedrag van CVW-personeel richting bewoners een plek in het onderzoek te geven. Daarnaast heeft de stuurgroep geadviseerd om de relatie tussen de hoogte van de vergoeding en de klanttevredenheid te onderzoeken.

4.7 Onderzoek oorzaken schade aan de randen van het aardbevingsgebied

De NCG heeft een toelichting gegeven op de aanpak van het onderzoek naar de oorzaken van schade aan de randen van het aardbevingsgebied. De maatschappelijke stuurgroep kan zich vinden in deze aanpak. De bestuurlijke stuurgroep heeft aangegeven dat de methodiek van het onderzoek van waarde kan zijn voor de rest van het gebied en benadrukt dat de onafhankelijkheid van experts van de TU Delft van essentieel belang is voor een goed proces.

4.8 Actualisatie MJP

Op 15 juli is de kadernotitie gepubliceerd. Het doel van deze kadernotitie is het inzichtelijk maken van de beleidsbeslissingen en keuzes die in de tweede helft van 2016 in het verschiet liggen als opmaat naar een actualisatie van het MJP. De notitie is in het derde kwartaal voor een schriftelijke reactie voorgelegd aan de 12 gemeenten, de provincie, het Rijk en de partners die deel uitmaken van de maatschappelijke stuurgroep.

Aan de hand van de kadernotitie is in de stuurgroepen gesproken over de actualisatie van het MJP. Partijen uit de maatschappelijke stuurgroep hebben een schriftelijke reactie gegeven op de kadernotitie. De bestuurlijke stuurgroep heeft onder meer geadviseerd het MJP vanuit het perspectief van de inwoners te schrijven.

5 Kansrijk

5.1 Onderwijs

Aan het eind van het tweede kwartaal heeft de minister van Economische Zaken (EZ) bekend gemaakt dat het kabinet in totaal €73,5 miljoen euro beschikbaar stelt voor het scholenprogramma. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) stelt €50 miljoen beschikbaar door middel van een structurele overboeking naar de begroting van EZ van €3 miljoen per jaar vanaf 2017. Ten behoeve van de verduurzaming van de schoolgebouwen zal €23,5 miljoen gefinancierd worden. In het derde kwartaal is de verdeling van deze rijksbijdrage over de 9 gemeenten vastgesteld. De rijksbijdrage wordt uitgekeerd als decentralisatie-uitkering in het Gemeentefonds aan de deelnemende gemeenten. Afspraken rondom deze verdeling en de monitoring op de voortgang van het scholenprogramma worden vastgelegd in een convenant. Deze wordt in oktober ondertekend door de betrokken gemeenten, de schoolbesturen, de staatssecretaris van OCW en de NCG. Er is een concept regionale planning opgesteld voor de binnen het scholenprogramma te versterken schoolgebouwen en de te realiseren tijdelijke scholen. Inmiddels is op 2 september de tijdelijk school in Bedum geopend. In deze school worden gedurende het schooljaar 2016-2017 de leerlingen van basisscholen De Horizon en de Walfridus ondergebracht. In het daaropvolgende schooljaar nemen de leerlingen van basisschool De Regenboog plaats in het gebouw.

5.2 Zorg

Eind juni heeft een bestuurlijke zorgconferentie plaatsgevonden met betrokken belanghebbenden van zorgvastgoedinstanties, zorgaanbieders, gemeenten, zorgcoöperaties en een verzekeraar om in kaart te brengen waar toekomstige zorg met versterking kan worden gecombineerd. In vervolg op de conferentie hebben op individueel niveau met verschillende partijen gesprekken plaatsgevonden. Dit heeft erin geresulteerd dat de NCG binnenkort opnieuw een bestuurlijke conferentie organiseert om gezamenlijk meer concrete afspraken te maken.

5.3 Infrastructuur

Op 31 augustus heeft er een bestuurlijk overleg tussen de NCG en een aantal infrabeheerders plaatsgevonden. Tijdens dit overleg is ingestemd met het plan van aanpak om te komen tot een kwalitatieve inventarisatie van de infrastructuur in het gebied. De uitvoering van de inventarisatie vindt plaats met behulp van een marktpartij. Een offerte-uitvraag daartoe is in augustus naar een aantal marktpartijen gestuurd en de gunning heeft inmiddels plaatsgevonden. In oktober zal Antea Group starten met de inventarisatie.

Het Platform Aardbevingsbestendig infra, dat vorig najaar op initiatief van de provincie is ingesteld, wordt sinds september getrokken door een andere infrabeheerder, namelijk het Waterbedrijf Groningen. De NCG heeft besloten enige capaciteit beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van het platform en de werkzaamheden die infrabeheerders, samen met Antea Group, moeten doen voor de kwalitatieve inventarisatie.

5.4 Industrie

Bij bedrijven in het aardbevingsgebied die werken met gevaarlijke stoffen vinden onderzoeken plaats naar mogelijke risico’s en eventueel te nemen versterkingsmaatregelen. Het gaat hierbij om 46 bedrijven: 28 bedrijven die onder

het BRZO (Bijzondere Risico's Zware Ongevallen) vallen en 18 andere bedrijven. Aan de hand van een Handreiking die door TNO en Deltares is opgesteld kunnen bedrijven een kwalitatieve risicoanalyse uitvoeren. Dit zogenaamde fase 1-onderzoek is uitgevoerd bij 32 van de 46 bedrijven en loopt nog bij de overige bedrijven.
Er is nog geen vastgesteld ijkpunt en afgeronde rekenmethode voor het bepalen of installaties veilig genoeg zijn (fase 2). Hier wordt op dit moment aan gewerkt. Een werkgroep is ingesteld om een van de aanbevelingen van de Commissie Meijdam uit te werken. Dit betreft de aanbeveling om als ijkpunt te hanteren dat industriële installaties bestand moeten zijn tegen de zwaarste geïnduceerde aardbeving die redelijkerwijs kan worden verwacht. De door de werkgroep ontwikkelde methode is afgelopen zomer getest bij een viertal bedrijven. In de stuurgroep industrie op 29 september is een toelichting op de aanpak gegeven. In november wordt het advies van de werkgroep besproken in de stuurgroep Industrie.

5.5 Agrarische sector

De voorbereidingen voor het uitvoeren van de pilot met drie agrarische objecten binnen het versterkingsprogramma in Overschild zijn ook in het derde kwartaal verder gegaan. Er is inmiddels een concept plan van aanpak gereed voor besluitvorming.

Ook buiten de prioritaire gebieden wordt gezamenlijk opgetrokken. LTO Noord en NAM hebben samen het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) opgezet om de gevolgen van aardbevingen op de functionele agrarische bedrijven op duurzame wijze aan te pakken. Nadat de bestuurlijke en maatschappelijke stuurgroep over dit programma zijn geïnformeerd, is inmiddels gestart om met enkele gemeenten en de provincie de werking van het programma in de praktijk te verkennen. Afgesproken is dat het PGSS als mogelijk hulpmiddel kan worden ingezet voor het oplossen van complexe schadegevallen binnen de agrarische sector.

5.6 Energietransitie

In het derde kwartaal is gewerkt aan een instrument voor verduurzaming bij versterking. Verder is in het derde kwartaal met diverse stakeholders in het gebied gesproken over de mogelijkheden om Smart Grids[16] te ontwikkelen. Onderzocht wordt of gezamenlijk met deze stakeholders een (pilot-)project kan worden gestart om een Smart Grid te ontwikkelen. Hierbij wordt gefocust op gebieden waar het netwerk overbelast is.
Met betrekking tot Gas 2.0 is een verkennend onderzoek gestart naar de rol van de NCG binnen dit thema. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met diverse stakeholders.

5.7 Economie

Op 11 juli, tijdens het werkbezoek van minister Asscher aan het bevingsgebied, is door een grote groep betrokkenen (11 gemeenten, provincie, schoolbesturen, Arbeidsmarktregio Groningen, Bouwend Nederland, EPI-Kenniscentrum, NAM, CVW, ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en NCG) een intentieverklaring ondertekend. Hierin spreken deze partijen de ambitie uit om beter samen te werken in de arbeidsmarktketen rondom aardbevingsgerelateerde bouw. Hierdoor kan de beroepsbevolking in de regio zo goed mogelijk profiteren van het werk dat voortkomt uit de herstel- en versterkingsopgave. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

[16] Technologieën om het elektriciteitsnet te beheren, nu steeds meer apparaten worden aangesloten die lokaal een forse vraag of aanbod van stroom op het lokale net veroorzaken.

Medio juli heeft NAM een webpagina 'Bedrijvenloket' ingericht. Bedrijven die menen recht te hebben op vergoeding van omzet- en vermogensschade kunnen zich via dit loket bij NAM melden. NCG ziet dit als een goede stap, maar heeft NAM geadviseerd om de informatie op de website te verbeteren. Daarnaast heeft de NCG aan een plan van aanpak gewerkt voor een steunpunt voor bedrijven. Dit steunpunt moet ondernemers gaan adviseren en wegwijs maken in hun problemen bij aardbevingen.

In september heeft de NCG, net als de Economic Board Groningen, een financiële bijdrage van 5 miljoen euro toegezegd aan de regeling 'Breedbandinternet Groningen' van de provincie. Samen met een leningsmogelijkheid van de provincie vormt dit bedrag de financiële basis voor de regeling. Marktpartijen en bedrijven kunnen zich inschrijven op deze regeling om zo het gehele aardbevingsgebied (100%) te ontsluiten met snel internet.

Medio september heeft een stuurgroep regionale economie plaatsgevonden. Tijdens deze stuurgroep is uitgebreid doorgesproken over bedrijfsschadesituaties en het versterkingsprogramma voor bedrijven. Met name is gepleit voor acute schadeafhandeling om omzetschade te voorkomen, helderheid van procesgang en ontzorging van de ondernemer.

5.8 Leefbaarheid

5.8.1 Advisering stuurgroep leefbaarheid

De stuurgroep leefbaarheid heeft in het derde kwartaal de NCG positief geadviseerd over de volgende zaken:

- De aanvraag van € 192.000 van de gemeente Ten Boer voor de verzelfstandiging van het zwembad in Ten Boer (spoor 1 van het leefbaarheidsprogramma);
- De NCG bijdrage van € 5 miljoen aan de regeling 'Breedbandinternet Groningen' (spoor 2 van het leefbaarheidsprogramma).

Deze adviezen zijn integraal overgenomen door de NCG en de bijbehorende bedragen zijn (onder voorwaarden) toegekend. Ook zijn afspraken gemaakt over hoe de stuurgroep leefbaarheid betrokken wordt bij de leefbaarheidsprogramma's die onder regie staan van NAM (Elk dorp een duurzaam dak en Herbestemming cultureel erfgoed). Tevens is verkennend gesproken over:

- De mogelijke uitbreiding van het leefbaarheidsprogramma naar elf of twaalf Groninger gemeenten;
- De (on)mogelijkheden van stapeling tussen de leefbaarheidsprogramma's;
- De besteding van de nog niet gelabelde € 2,5 miljoen van spoor 2.

Hierover brengt de stuurgroep leefbaarheid in oktober een definitief advies uit aan de NCG.

5.8.2 Uitvoering programma's

Vanuit het programma Elk dorp een duurzaam dak zijn de eerste negen dorpsaccommodaties ingepland voor inspectie en/of sterkteberekening. Voor het gezamenlijke label 'Kansrijk Groningen' is een logo ontwikkeld en werkt de NCG aan een overkoepelende website. Daarnaast zijn in de zomerperiode voorbereidingen getroffen voor de verdeling van de resterende € 9 miljoen voor gemeentelijke projecten (spoor 1). Een voorstel voor criteria, verdeling en tendersystematiek is geagendeerd in de stuurgroep leefbaarheid van oktober.

5.9 Cultureel erfgoed

5.9.1 Pilot Overschild

In de kern van Overschild is een pilot gestart voor een drietal monumenten; de lokale molen, de pastorie en de kerk. Voor de kerk in het dorp zijn op basis van de uitgevoerde berekeningen een viertal opties voor versterking gemaakt. Deze vier opties worden nu door betrokken stakeholders beoordeeld. Daarna wordt een keuze gemaakt die recht doet aan het monumentale karakter van het gebouw en aansluit bij het toekomstige gebruik. Bij de ideeënvorming over herbestemming van de kerk wordt ook de mening van het dorp betrokken.

5.9.2 *Bescherming beeldbepalende en karakteristieke panden*

NCG ondersteunt, faciliteert en werkt aan bewustwording en gevoel van urgentie op het gebied van bescherming van beeldbepalende en karakteristieke panden. Op 14 juli heeft de NCG hiervoor een werkconferentie belegd voor de ambtenaren van de twaalf gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de kerntaak erfgoed, de provincie en het Steunpunt Cultureel Erfgoed. Een vervolg op deze conferentie is gepland op 27 oktober.

Verder is besloten dat er een vouchersysteem wordt ingevoerd om gemeenten financieel tegemoet te kunnen komen in het opstellen van de lijsten beeldbepalende en karakteristieke panden en ter ondersteuning voor het vaststellen van de ruimtelijke kwaliteit.

Om verlies van beeldbepalende en karakteristieke panden te voorkomen heeft de provincie Groningen in de Provinciale Omgevingsverordening (POV) kaders vastgesteld met betrekking tot bescherming van cultureel erfgoed. Dit houdt in dat gemeenten hiervoor niet meer een eigen verordening op hoeven te stellen.

5.9.3 Het Erfgoedloket en het Erfgoedteam

Het erfgoedloket en het erfgoedteam moeten, gezien de opgave, Europees worden aanbesteed. Werkzaamheden hiervoor zijn in gang gezet, streefdatum van gunning is januari 2017.

5.10 Wonen

In het derde kwartaal zijn gesprekken gevoerd met CBS en professor Boelhouwer van OTB van de TU Delft over de evaluatie van het koopinstrument. De kwalitatieve evaluatie van het koopinstrument (Boelhouwer) verschijnt in december 2016. De kwantitatieve evaluatie van het koopinstrument (CBS) verschijnt in april 2017. Deze planning hangt samen met het feit dat nieuwe inkomensgegevens over 2015 pas eind van het jaar beschikbaar zijn. Verder zijn in het derde kwartaal diverse gesprekken gevoerd over het woonbedrijf om ervoor te zorgen dat deze zo snel mogelijk kan worden opgestart.

6 Onderzoeken

6.1 Kennisplatforms

In het derde kwartaal is verder gewerkt aan de vorming van drie kennisplatforms voor de clusters ondergrond, bouwen/versterken en leefbaarheid. Bij het cluster bouwen/versterken zijn de ontwikkelingen het meest vergevorderd. Voor dit cluster wordt op dit moment een programma van eisen voor een kennisplatform/kennisloket geschreven. Ook wordt een eerste kennistafel (waarin kennisaanbieders en kennisvragers gezamenlijk kennisvragen definiëren) voorbereid, die later dit jaar zal plaatsvinden. De resultaten van deze kennistafel zijn input voor de kennisagenda.

Voor het kennisplatform Ondergrond, dat opgezet wordt door het ministerie van EZ en Staatstoezicht op de Mijnen, is de rol van de NCG verder verkend. De NCG zal haar kennisbehoefte bij het programma inbrengen.

Voor het cluster leefbaarheid geldt dat met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), Hanzehogeschool (Noorderruimte) en CMO-STAMM wordt bekeken in hoeverre zij, samen met andere partijen, kunnen komen tot een kennisplatform leefbaarheid. In gesprek met de RUG is geconcludeerd dat de RUG graag een regierol op zich neemt. Deze dient nu verder te worden uitgewerkt.

6.2 Critical review

De afgelopen maanden is gewerkt aan een eerste critical review/public review, ten aanzien van het onderwerp onderzoeken woningmarkt/woningwaarde. Samen met de RUG wordt op dit moment gewerkt naar een concrete invulling voor de review, die eind 2016 zal plaatsvinden. In de uitwerking is zowel ruimte voor review tussen wetenschappers als tussen wetenschappers en publiek.

6.3 Validatieonderzoek schadecontour

Het validatieonderzoek van de bevindingen van Arcadis rondom de schadecontour is in de zomer afgerond. Uit dit validatieonderzoek van de TU Delft blijkt dat de conclusie van Arcadis (dat de kans op schade aan alle gebouwen in de onderzoeksgebieden buiten de contour voor de tot nu toe opgetreden bevingen verwaarloosbaar klein is) te stellig en onvoldoende onderbouwd is. Op basis hiervan heeft de NCG geconcludeerd dat de door NAM vastgestelde schadecontourlijn niet houdbaar is. Dit leidt ertoe dat alsnog een inspectie van alle schademeldingen plaats zal vinden. Van september tot januari worden alle schademeldingen aan de rand van het gebied onderzocht, via een nieuwe inspectieaanpak. In deze nieuwe aanpak wordt de schade opgenomen en voorgelegd aan een panel van experts. Meerdere deskundigen zullen de schade beoordelen. Bij deze methode wordt niet (zoals nu gebruikelijk is) alleen gekeken of aardbevingen de oorzaak zijn, maar wordt ook aandacht besteed aan andere oorzaken en de samenhang.

6.4 Onderzoek hoge frequentie schade aan de randen van het bevingsgebied

In het derde kwartaal zijn de voorbereidingen getroffen voor het vervolg op het bovengenoemde validatieonderzoek. Dit vervolgonderzoek kijkt naar de aanwezigheid van hoge percentages schadegevallen aan de randen van het aardbevingsgebied. De hoofdvragen van het onderzoek zijn:

- Zijn er in Groningen significant meer schades dan in andere soortgelijke gebieden met vergelijkbare problematiek;
- Wat is dan de (meest waarschijnlijke) oorzaak of oorzaken van gemelde (hoge frequentie) schades.

Eind augustus heeft de onderliggende onderzoeksopdracht ter advisering voorgelegen aan de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep. Dit heeft geleid tot een offerte-uitvraag aan de TU Delft. Deze offerte-uitvraag maakt onderdeel uit van het contract tussen NCG en TU Delft, voor de combinatie van het validatieonderzoek en het vervolgonderzoek naar oorzaken van hoge frequentie schades.

6.5 Gronings perspectief

Op 15 juli heeft de RUG de wetenschappelijke verantwoording van de eerste meting van Gronings Perspectief (onderzoek naar gezondheid, ervaren veiligheid en toekomstperspectief) gepubliceerd. De nadere analyse bevestigt de in april gepresenteerde resultaten. Alle informatie is na te lezen op https://www.groningsperspectief.nl/.

6.6 Meetinstrumentarium

In het MJP heeft de NCG opgenomen dat in 2016 nader onderzoek zal worden uitgevoerd naar de verschillende meetinstrumenten. Daarbij geeft de NCG onder andere aandacht aan meetinstrumenten waarbij naast de grondversnelling ook andere zaken worden gemeten. Doel van het onderzoek is om vast te stellen of aanpassing of uitbreiding van de meetsystemen wenselijk is.

Het onderzoek kent drie fasen:

1. Het peilen van de informatiebehoefte (welke informatie zou een meetnet op moeten leveren en met welk doel) (oktober);
2. Het inventariseren van het huidige aanwezige instrumentarium (oktober);
3. Een analyse om te komen tot aanbevelingen (november/december).

Om de informatiebehoefte en de achterliggende redenen ervan vast te stellen, vindt op 3 oktober een tweede werksessie met een tiental regionale koepelorganisaties plaats. Tijdens deze wekconferentie gaan de organisaties met experts van TNO, KNMI, Deltares en TU Delft in gesprek. Naast het delen van beelden en het bepalen van realistische wensen en eisen aan een meetnet, staat ook de wijze waarop de informatie ontsloten zou moeten worden op de agenda.
Daarnaast heeft ingenieursbureau SWECO in het derde kwartaal in opdracht van de NCG een inventarisatie uitgevoerd van de huidige meetinstrumenten. De resultaten van deze inventarisatie zijn in oktober opgeleverd. Er is daarbij gekeken naar de concrete toepassingen: waar wordt met welke instrumenten en met welk doel gemeten. Daarnaast is gekeken naar vergelijkbare internationale meetnetten alsook technische ontwikkelingen, waaronder TILT en satelliet technologie.

De resultaten van de eerste twee fasen dienen als basis voor de derde fase. De koepelorganisaties worden op het vervolg aangehaakt. Naar verwachting is het complete onderzoek in december afgerond.

7 Organisatie

Dit hoofdstuk biedt inzicht in de opbouw van de organisatie en de personele bezetting.

Het personeel van De Nationaal Coördinator Groningen is verdeeld over een directie in Groningen en Den Haag. Beide directies bestaan uit 4 afdelingen. Daarnaast werken er mensen op locaties in de regio; de versterkingspunten. De Arbiter Aardbevingsschade en de Commissie voeren onderdelen van het meerjarenprogramma en opereren onafhankelijk van de NCG. De NCG voorziet wel in de huisvesting en benodigde middelen. Onderstaande organogram illustreert de opbouw van de organisatie.

Figuur 1. Organogram NCG

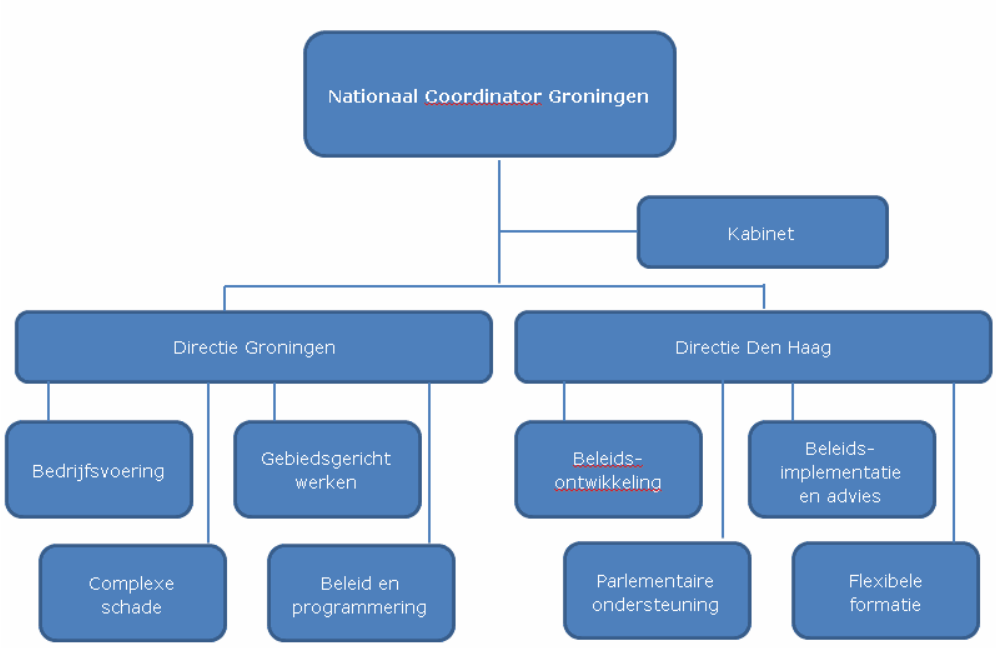

Het aantal medewerkers is in de afgelopen maanden toegenomen. De medewerkers zijn werkzaam op locaties in Groningen en Den Haag. In de onderstaande tabel is de verdeling over de verschillende directies en afdelingen weergegeven.

Tabel 10. Personeel

	FTE's
Directie Groningen	109,81
Locatie Waagstraat	78,68
Versterkingspunten	31,13
Directie Den Haag	16,6
Totaal NCG	**126,41**
Arbiters	5,6
Commissie Bijzondere Situaties	3,5

8 Financiën

Deze financiële rapportage bevat informatie over de bestedingen van de NCG over het lopend jaar. Daarnaast heeft de Tweede Kamer verzocht om additionele informatie over het meerjarenprogramma Aardbeving en Kansrijk Groningen (MJP) en over de bestedingen uit het bestuursakkoord. Deze aanvullende informatie vormt onderdeel van deze rapportage.

8.1 Meerjarenprogramma (MJP)

Het MJP is opgezet om te voorzien in een duurzame versterking van de leefbaarheid en het economisch perspectief in de provincie Groningen. Het programma loopt van 2016 tot en met 2024. Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2016 is voor de duur van het programma € 430,1 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 334,1 miljoen voor het programmabudget en € 96 miljoen voor het apparaatskostenbudget. Voor het programmabudget is een bedrag van € 244 miljoen beschikbaar gesteld uit de gasbaten. De hieraan gerelateerde begrotingsartikelen kennen een 100% eindejaarsmarge. Dit houdt in dat budget dat in een bepaald jaar niet wordt benut, meegenomen kan worden naar volgende jaren en derhalve beschikbaar blijft voor de uitvoering van het MJP. Deze begrotingsartikelen zijn in de onderstaande tabellen geduid.

De geraamde apparaatskosten van 96 mln zijn gebaseerd op een formatie van 100 fte. Bij het opstellen van de voorjaarsnota is geanticipeerd op een toename van de benodigde personele capaciteit. In het programmabudget (onderdeel werkbudget) zijn hiervoor structureel middelen gereserveerd. De toekomstige formatie is mede afhankelijk van de versterkingsopgave. Een eerste beeld van deze opgave wordt eind 2016 verwacht.
Bij de uitvoering van het programma kan het in bepaalde situaties wenselijk zijn om budget over te hevelen naar overheidsinstanties buiten de NCG (zoals andere ministeries en het Gemeentefonds). Om aansluiting te behouden bij het totaal aan toegekende middelen (€ 430,1 miljoen) zijn deze opgaven voor overheveling van budget meegenomen in de opstelling van de Voorjaarsnota 2017 en gepresenteerd onder de noemer "programmakosten naar andere overheidslichamen".

Het scholenprogramma richt zich op het versterken en nieuwbouw van scholen in de provincie Groningen. Hiervoor is € 50 miljoen overgeheveld van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) naar de begroting van Economische Zaken. Deze bijdrage wordt vervolgens via het Gemeentefonds ingezet voor het doen van investeringen in de nieuwe schoolgebouwen. Gemeenten gaan hiervoor langjarige leningen aan bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de € 3 mln per jaar wordt gebruikt voor de jaarlijkse betalingen aan rente en aflossing die gemeenten moeten doen aan de BNG. Hiermee wordt dezelfde systematiek gevolgd die nu algemeen geldt in het Gemeentefonds voor het doen van langjarige investeringen in schoolgebouwen.
Naast de € 50 miljoen van OCW wordt ook een bijdrage van € 23,5 miljoen gefinancierd vanuit de € 165 miljoen NCG-middelen voor de verduurzamingsopgave.

Tabel 11: Meerjarenbegroting NCG (bedragen x € 1 miljoen)

Samenvattend overzicht	EJ-marge 100%	Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	OCW restant
Totale middelen		**430,1**	**129,5**	**89,6**	**34,4**	**33,6**	**31,9**	**25,9**	**21,9**	**18,9**	**18,4**	**26,0**
Middelen binnen begroting NCG		**429,2**	**128,6**	**89,6**	**34,4**	**33,6**	**31,9**	**25,9**	**21,9**	**18,9**	**18,4**	**26,0**
A. Apparaatskosten NCG (art. 40)	nee	96,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	11,0	10,0	7,0	8,0	
B. Programmakosten NCG (art. 15)	mix	333,2	116,6	77,6	22,4	21,6	19,9	14,9	11,9	11,9	10,4	26,0
Programmakosten naar andere overheidslichamen	**0,0**	**0,9**	**0,9**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Middelen binnen begroting NCG	EJ-marge 100%	Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	OCW restant
A. Apparaatskosten NCG (art. 40)	nee	**96,0**	**12,0**	**12,0**	**12,0**	**12,0**	**12,0**	**11,0**	**10,0**	**7,0**	**8,0**	
B. Programmakosten NCG (art. 14 en 15)	mix	**333,2**	**116,6**	**77,6**	**22,4**	**21,6**	**19,9**	**14,9**	**11,9**	**11,9**	**10,4**	**26,0**
Verduurzaming (Niet-Relevant)	ja	125,0	75,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verduurzaming (Relevant)	nee	40,0	18,5	6,0	5,8	5,7	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Scholenprogramma NCG (OCW)	nee	50,0	0,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	26,0
Fonds Achterstallig Onderhoud en Inzet Woningmarkt	ja	14,0	9,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Onderzoeksbudget	ja	29,1	2,1	3,0	3,0	3,0	3,0	6,0	3,0	3,0	3,0	
Compensatie gemeenten	ja	20,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Werkbudget	ja	55,0	7,9	6,6	6,6	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	4,4	
Bijdrage RVO tbv NCG	ja	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Programmakosten naar andere overheidslichamen		Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Totaal		**0,9**	**0,9**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	
Onderzoeksbudget overgeheveld naar Min. I&M		0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

8.2 Uitgaven lopend jaar

Bij de Voorjaarsnota 2016 zijn middelen toegekend aan het MJP met name voor verduurzaming (waardevermeerdering en versterking van panden). Deze middelen zijn grotendeels opgenomen voor het jaar 2016. Voor deze posten geldt in belangrijke mate dat hierop de 100% eindejaarsmarge van toepassing is. Bij aanvang was bekend dat een ruim aandeel van het budget zou doorschuiven naar toekomstige jaren.

Tabel 12: Uitgaven 2016

Uitgaven 2016

bedragen x € 1. mln.

Samenvattend overzicht	EJ-marge 100%	Begroting 2016	Cum. uitgaven t/m kw. 3	Cum. uitgaven t/m kw 2	Uitgaven in kw 3
Totale middelen		**129,5**	**12,5**	**5,0**	**7,5**
Middelen binnen begroting NCG		**128,6**	**11,6**	**4,1**	**7,5**
A. Apparaatskosten NCG (art. 40)	nee	12,0	6,0	3,0	3,0
B. Programmakosten NCG (art. 15)	mix	116,6	5,6	1,1	4,5
Programmakosten naar andere overheidslichamen		**0,9**	**0,9**	**0,9**	**0,0**

Middelen binnen begroting NCG	EJ-marge 100%	Begroting 2016	Cum. uitgaven t/m kw. 3	Cum. uitgaven t/m kw 2	Uitgaven in kw 3
A. Apparaatskosten NCG (art. 40)	nee	**12,0**	**6,0**	**3,0**	**3,0**
B. Programmakosten NCG (art. 15)	mix	**116,6**	**5,6**	**1,1**	**4,5**
Verduurzaming (Niet-Relevant)	ja	75,0	0,0	0,0	0,0
Verduurzaming (Relevant)	nee	18,5	0,0	0,0	0,0
Scholenprogramma NCG (dekking OCG)	nee	0,0	0,0	0,0	0,0
Fonds Achterstallig Onderhoud en Inzet Woningmarkt NCG	ja	9,0	0,0	0,0	0,0
Onderzoeksbudget NCG	ja	2,1	0,2	0,1	0,1
Compensatie gemeenten	ja	4,0	4,0	0,0	4,0
Werkbudget NCG	ja	7,9	1,4	0,9	0,5
Bijdrage RVO tbv NCG	ja	0,1	0,0	0,0	0,0

Programmakosten naar andere overheidslichamen	EJ-marge 100%	Begroting 2016	Cum. uitgaven t/m kw. 3	Cum. uitgaven t/m kw 2	Uitgaven in kw 3
Totaal		**0,9**	**0,9**	**0,9**	**0,0**
Onderzoeksbudget overgeheveld naar Min. I&M		0,9	0,9	0,9	0,0

De ***apparaatskosten*** bedragen t/m het 3de kwartaal € 6,0 miljoen, 50% van het begrote bedrag. De verwachting is dat de uitgaven op begrotingsniveau uitkomen. De NCG organisatie is in opbouw en de uitgaven voor personeel vertonen om die reden maandelijks een stijgend verloop.
Op dit moment zijn er nog geen uitgaven gedaan in het kader van ***verduurzaming en het scholenprogramma.*** In het najaar wordt €17,6 miljoen via het gemeentefonds uitgekeerd aan gemeenten, zijnde 75% van het scholenprogramma dat gefinancierd wordt door het Ministerie van Economische zaken (€ 23,5 miljoen)

Binnen het werkbudget worden voorbereidingen getroffen voor de vorming van ***een fonds achterstallig onderhoud en inzet woningmarkt***. De verwachting is dat uitbetalingen op de regeling en de aankoop van woningen vanaf 2017 zullen plaatsvinden.

De daadwerkelijke uitgaven op ***onderzoeken*** komen minder snel tot stand dan voorzien als gevolg van een lange voorbereidingstijd / aanbestedingsroute van sommige onderzoeken. De specificatie van de opdrachten is vaak complex en uniek.

8.3 Bestuursakkoord en aanvullende afspraken

Naast de middelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld voor het MJP is destijds via het bestuursakkoord en aanvullende bestuursakkoord totaal € 1,2 miljard geraamd voor de verschillende maatregelen in Groningen. Deze middelen zijn ingebracht door NAM en door de Provincie. In het aanvullend bestuursakkoord zijn destijds regelingen vermeld waarvoor nog geen financiële uitwerking was opgenomen, Inmiddels heeft deze uitwerking plaatsgevonden en daarmee is het totale bedrag opgelopen naar € 1,3 miljard.

Tabel 13: Bestuursakkoord en aanvullende toezeggingen

Bestuursakkoord + aanvullende toezeggingen (bedragen x € 1. mln)

	Plafond bedrag	Akkoord 2014 t/m 2018	Aanvullend akkoord 2014 t/m 2018	Totaal akkoord 2014 t/m 2018	Aanvullende toezeggingen	Totale middelen	Cum. uitgaven t/m kw 3	Cum. uitgaven t/m kw 2	Uitgaven in kw 3
Totaal		**1.182,5**	**110,0**	**1.292,5**	**7,0**	**1.299,5**	**1.089,3**	**1.015,8**	**73,5**
NAM		**1.125,0**	**110,0**	**1.235,0**	**7,0**	**1.242,0**	**1.056,8**	**983,3**	**73,5**
Spoor 1: Veiligheid en preventieve vertsterking	nee	600,0	0,0	600,0		600,0	316,7	288,0	28,7
Spoor 2: Schade afhandeling	nee	250,0	0,0	250,0		250,0	520,3	497,5	22,8
Spoor 2: Overig instrumentarium (waardevermindering -vermeerdering, nieuwbouw, commissie bijz. situaties, regeling achterstallig onderhoud, opkoopregeling)	ja/nee	150,0	60,0	210,0		217,0	159,6	140,3	19,3
Spoor 3: Leefbaarheid	ja	60,0	0,0	60,0		60,0	10,4	9,2	1,2
Spoor 4: Economisch perspectief	ja	65,0	0,0	65,0		65,0	39,1	39,1	0,0
Aanvullend pakket stad Groningen	ja	0,0	50,0	50,0		50,0	10,7	9,2	1,5
Bijdrage NAM aan programma NCG	ja				7,0				
Provincie		**57,5**	**0,0**	**57,5**	**0,0**	**57,5**	**32,5**	**32,5**	**0,0**
Spoor 3 leefbaarheid	ja	25,0	0,0	25,0		25,0	0,0	0,0	0,0
Spoor 4: Economisch perspectief	ja	32,5	0,0	32,5		32,5	32,5	32,5	0,0

8.3.1 NAM

Zoals uit het overzicht blijkt zijn de kosten voor NAM voor spoor 2 schade afhandeling significant hoger dan ten tijde van het ondertekenen van het bestuursakkoord was voorzien.

De genoemde financiële uitwerking van regelingen in het bestuursakkoord leidt tot een toename van het bedrag bij spoor 2 (overige instrumenten) van € 40 miljoen. Het betreft € 6,0 miljoen voor een pilot achterstallig onderhoud, € 24 miljoen voor het vervolgtraject en € 10 miljoen in het kader van de opkoopregeling.

Het overzicht geeft de gerealiseerde uitgaven weer. Voor spoor 3 van het Leefbaarheidsprogramma kan verder nog het volgende worden vermeld. Voor het deel van de NAM-gelden waar NCG de regie over voert (€ 35 miljoen van het totaal van € 60 miljoen) is reeds € 23,5 miljoen verplicht. In aanvulling op het

bestuursakkoord is NAM in 2016 akkoord gegaan met een bijdrage van € 7,0 miljoen aan het programma van de NCG.

8.3.2 *Provincie*

De provincie heeft gemeld dat voor spoor 3 het fonds leefbaarheid per 1 juli is opengesteld. De tender is op 1 oktober 2016 gesloten. Vanaf het vierde kwartaal zullen subsidies kunnen worden verstrekt.

Nationaal Coördinator Groningen

Postbus 3006 | 9701 DA Groningen
T 088 041 44 44
info@nationaalcoordinatorgroningen.nl
www.nationaalcoordinatorgroningen.nl